

Thema #1

Adviezen & Aanbevelingen

Welke oplossingen kunnen we bieden voor openbare ruimtes in Vorst tegen de klimaatveranderingen waar we allen op de ene of andere manier mee te maken krijgen?

20 november 2021

dreamocracy

**FOREST
VORST**

**Conseil Citoyen
Burgerraad**

Gedurende drie bijeenkomsten, op 2 oktober, 23 oktober en 20 november, hebben de leden van de Vorstse Burgerraad de gelegenheid gehad om deze kwestie onder elkaar en met tal van referentiepersonen te bespreken. De Burgerraad heeft zo zijn visie kunnen ontwikkelen over welke openbare ruimte zij wensen in het licht van de klimaatveranderingen. De leden stelden verschillende maatregelen voor om deze visie te verwezenlijken, als ook mogelijke oplossingen om de uitdagingen, die deze maatregelen met zich meebrengen, het hoofd te bieden.

Deze adviezen en aanbevelingen zijn opgebouwd rond de volgende drie kernthema's, die de Raadsleden volgens prioriteit gerangschikt hebben:

Table des matières

1. VERGROENING

Onze visie	p.5
Maatregelen voor de openbare ruimte	p.6
Mogelijke oplossingen voor de uitdagingen	p.8

2. WATER

Onze visie	p.12
Maatregelen voor de openbare ruimte	p.13
Mogelijke oplossingen voor de uitdagingen	p.14

2. GEZONDHEID EN WELZIJN

Onze visie	p.16
Maatregelen voor de openbare ruimte	p.17
Mogelijke oplossingen voor de uitdagingen	p.19

Bijeenkomst van de Vorstse Burgerraad op 20 november 2021

1. VERGROENING

FOREST
VORST

Conseil Citoyen
Burgerraad

1. Vergroening

Onze visie

In onze visie van de wenselijke openbare ruimte in Vorst is groen doorslaggevend: wij dromen ervan dat Vorst een van de groenste gemeenten van Brussel wordt, dat er massaal bomen worden aangeplant, dat bestaande groene ruimtes worden behouden en onderhouden, dat er nieuwe groene ruimtes worden aangelegd, dat de gevels van openbare en privé gebouwen worden begroeid met klimplanten, dat er collectieve moestuinen komen op de daken, dat er banken omringd door bloemen worden geïnstalleerd, dat de biodiversiteit zal gedijen in verwilderde groene ruimtes...

Wij beschouwen de vergroening van de openbare ruimte als een van de meest doeltreffende manieren om de gevolgen van de klimaatverandering te bestrijden. Bij het ontwerp van alle toekomstige herinrichtingsprojecten van de openbare ruimte moet vergroening centraal staan.

Wij zien het als een kans om luchtvervuiling te verminderen, door de opname van CO₂, en om ons aan te passen aan de effecten van klimaatverandering: de schaduw en de vochtigheid van bomen helpen de hitte te bestrijden, ontharde bodems maken waterinfiltratie mogelijk en beperken overstromingen, collectieve moestuinen maken korte voedselketens mogelijk, groene ruimtes in onze buurten hebben een belangrijke invloed op de (geestelijke en lichamelijke) gezondheid en het welzijn. Dit moet een prioriteit zijn in het beleid van de gemeente ter aanpassing aan de gevolgen van de klimaatverandering.

Wij sluiten ons ook aan bij de zogenaamde "3-30-300"-benadering: vanuit elk huis moeten 3 bomen te zien zijn; 30% van de openbare ruimte moet in de schaduw liggen; en binnen 300 meter van elke bewoner moet een koelteplek zijn.

Wij zijn ons ervan bewust dat de aanleg, het behoud en het onderhoud van groene ruimtes aanzienlijke kosten met zich meebrengen, tijd vergen en bijgevolg vragen om gezamenlijke keuzes en het betrekken van de plaatselijke bevolking.

Maatregelen voor de openbare ruimte

PRIORITAIRE MAATREGELEN – Wij nodigen de gemeente uit om :

- Een Handvest op te stellen waarin staat dat bij alle toekomstige ontwikkelingen in de openbare ruimte rekening moet worden gehouden met de verplichting tot vergroening en ontharding, eventueel geïnspireerd op 'best practices' in andere steden. Het moet ook concrete doelstellingen voor 2025 bevatten.
- Bestaande groene ruimtes te behouden en goed te beheren:
 - De Bempt, de Abdij, het Moeras Wiels, het J. Brel Park, het Park van Vorst^[1] ;
 - Een verbod invoeren op het kappen van gezonde volwassen bomen als zij geen gevaar vormen.
- Klimplanten en bomen te planten:
 - Grote bomen om schaduw te creëren (b.v. Sequoia);
 - Fruitbomen;
 - Hittebestendige planten zoals in het Middellandse-Zeeklimaat (bv. Perovskia, Elaeagnus, gele Thunberg berberis, gele Alopecurus pratensis, Calamagrostis);
 - Waterabsorberende planten om overstromingen te beperken (bv. Veronica Cristina, Viooltje, Viburnum, zwarte/witte Aronia, Forsythia);
 - Met beperkte allergeniciteit (bv. Canadese esdoorn, Jeneverbes, Crassula erélis, Sedoró, Spaans blauwtje, Siebold's doorn)
 - Op de stoepen, op straten en parkeerterreinen, op speelplaatsen, in voetgangerszones, in speeltuinen, op daken, op gevels:
 - Overal waar ruimte is, d.w.z.: op grote lanen (bv. Victor Rousseaulaan), daar waar veel parkeerplaatsen zijn, op brede stoepen...^[2]

OVERIGE MAATREGELEN – Wij nodigen de gemeente ook uit om:

- (Collectieve) groentetuinen (op daken); bloemen- en groentebakken^[3]; en stedelijke micro-bossen (type Myawaki-bos) aan te leggen.

OP DE LANGE TERMIJN:

- Het doel is de aanwezigheid van auto's in de openbare ruimte te beperken a.d.h.v. openbare parkings en zo vergroeningsprojecten mogelijk te maken, bv. door (in samenwerking met andere gemeenten) de aanleg van grote parkeerterreinen buiten de stad, die goed bereikbaar zijn met openbaar vervoer, en door het uitbreiden en openbaar maken van bestaande parkeerterreinen, zoals die van Vorst Nationaal, Colruyt, Audi en aan de ingangszone van Drogenbos.

[1] Opmerking: In het geval van gedeelde bevoegdheid (bv. Wiels) moet de gemeente een krachtig standpunt innemen om het groene erfgoed te behouden.

[2] Opmerking: Wij zijn ons ervan bewust dat ontharding en vergroening niet overal mogelijk zijn (o.w.v. elektrische bedrading, buizen, enz.). De gemeente moet een diagnose maken van de plaatsen die mogelijkheden bieden voor vergroening. Om de noden van de inwoners te kennen, zou de gemeente (sociologische) enquêtes kunnen houden.

[3] Opmerking: Wij geven voorrang aan beplanting in de open grond

**FOREST
VORST**

**Conseil Ehoen
Burgerraad**

Mogelijke oplossingen voor de uitdagingen

Het behouden en ontwikkelen van groene ruimtes stelt ons voor de uitdaging van het onderhoud en het gebrek aan personeel. Hiervoor stellen wij voor om:

- Graasdieren (schapen, geiten...) in te zetten waar mogelijk;
- Burgers te betrekken in een intergenerationele en duurzame aanpak;
- Het personeel van de gemeente te verbeteren en te versterken.

Dit werpt ook de uitdaging op om de burgers te informeren en bij de projecten te betrekken. Daarom stellen wij voor:

- Inlichting: het organiseren van infostandjes, wijkwandelingen, huis-aan-huisbezoeken, buurtonderzoeken, video's/activiteiten (om volwassenen en kinderen te sensibiliseren), informatie aanbieden op basis van wetenschappelijk onderzoek, een newsletter (via e-mail), een "welkomstpakket" bij de inschrijving in de gemeente (met onder andere een kaart van de allergene planten, vergroeningsprojecten, informatie over de verschillende verenigingen...), een kaart van bestaande verenigingen (met name verenigingen die zich met vergroening bezighouden);
- Betrokkenheid: het organiseren van buurtfeesten, workshops/collectieve plantdagen, collectieve moestuinen, per post verstuurd oproepen tot deelname, het uitdelen van zaadpakketten, prioriteit geven aan "quick wins" om burgers te motiveren. Dit alles door gebruik te maken van bestaande buurtraden, -vergaderingen en, -contracten en vrijwilligers (eventueel met vergoeding), door VZW's (bijv. Les Jeunes du Futur, IPPS) en scholen te betrekken, in een top-downbenadering (waarbij de gemeente het initiatief neemt om projecten voor te stellen aan de burgers) en een bottom-upbenadering (waarbij burgers het initiatief nemen om projecten aan de gemeente voor te stellen).

**FOREST
VORST**

**Conseil Citoyen
Burgerraad**

Vergroening brengt ook de uitdaging van toegankelijkheid voor allen met zich mee. Hiervoor raden wij de installatie van houten hellingen aan (voor personen met beperkte mobiliteit).

Het vergroenen van daken en gevels (openbaar en privé) kan het probleem van gebrek aan middelen en belangstelling van de burgers opwerpen. Daarom stellen wij voor om financiële bijstand; toegang tot deskundig advies; integratie van deze maatregel in stedenbouwkundige voorschriften/bouwvergunningen te voorzien.

Het planten van bepaalde planten brengt problemen met zich mee in verband met wortels die de bestrating optillen, met allergieën en met bladeren die de riolering verstoppen. Daarom manen wij de Gemeente aan om beredeneerde keuzes van planten te maken, met name bomen met diepe wortels en een beperkte allergene kracht en die hun bladeren niet verliezen (zoals Canadese esdoorn, Jeneverbes, Crassula erelis, Sedor, Spaans blauw, Siebold's Weeskind...).

2. WATER

2. Water

Onze visie

Goed waterbeheer is eveneens een kwestie die ons zorgen baart in het licht van de klimaatverandering: steeds vaker zal er soms te veel water zijn, soms te weinig. Naar onze mening is de uitdaging van het waterbeheer dan ook tweeledig:

- In perioden van droogte zullen de watertekorten aanzienlijk worden. Daarom pleiten wij voor een rationeel en verantwoord gebruik van water in de openbare en privé ruimten.
- In perioden van waterovervloed neemt het overstromingsgevaar toe, vooral omdat de hoogteverschillen in Vorst aanzienlijk zijn (80 m). Daarom begrijpen wij dat de infiltratie van water in de grond en de opvang ervan in reservoirs / tanks / wadi's / sloten... van cruciaal belang zijn om overstromingen te beperken.

De lange termijn visie is belangrijk! Als we nu geen financiële inspanningen doen, zullen we de kosten later betalen (verzekering, sociale kosten, enz.).

Maatregelen voor de openbare ruimte

PRIORITAIRE MAATREGELEN – Wij nodigen de gemeente uit om :

- Water te laten infiltreren in de bodem door:
 - Het ontharden van parkeerterreinen (openbare parkings, van supermarkten, enz.), van speelplaatsen (zie hieronder), van de stoep, van privé opritten en voortuinen. In plaats van verharde parkeerterreinen, stellen wij het gebruik van waterdoorlatend materiaal voor (b.v. doorlatend beton of tegels met honingraatpatroon). Wat betreft de voortuinen, stellen wij voor om in het stedenbouwkundig reglement op te nemen dat niet meer dan 50% van het perceel verhard mag zijn.
 - Een bouwverbod in gebieden met een hoog overstromingsrisico in te voeren;
 - Burgers aan te moedigen om een dakgoot naar hun tuin te leggen;
- Retentiebekkens te bouwen: van het type Wadi, Noue; bekkens waar regenwater en afvloeiing kunnen worden geïnfiltreerd of vertraagd... Op rotondes (bijv. bij het Atheneum André Thomas, bovenaan de Zevenbunderslaan, aan de Koningslaan op het Rochefortplein); onder de verantwoordelijkheid van de gemeente Vorst en het Gewest.
- Regenwatervaten in openbare en privé ruimtes te installeren en de afvoerkanalen beter te onderhouden: installatie van aparte systemen voor drinkwater en grijs water, bijvoorbeeld in het rusthuis Val des Roses, voor de voetbalstadions, voor de parken rond de sociale woningen, aan Victor Rousseaux, op alle openbare gebouwen, gebruik makend van de werken voor tram 7 in het Park van Vorst... Verantwoordelijkheid: de gemeente^[4].

OVERIGE MAATREGELEN – Wij nodigen de gemeente ook uit om :

- Ontwikkeling van (drink)waterpunten, kleine meertjes met regenwater, bv. in het Park van Vorst; en recreatieve fontein, bv. in het Marconipark, op het Sint-Denijsplein (zoals de oude fontein), op rotondes.

EVENTUEEL (als er geld over is):

- Wij verzoeken de gemeente na te denken over de installatie van nevelaars (op voorwaarde dat het om regenwater gaat), bijvoorbeeld tussen Lidl en Wiels, op het Saint-Denijsplein.

Mogelijke oplossingen voor de uitdagingen

Alle maatregelen die betrekking hebben op de privé ruimte, zoals het ontharden maken van voortuinen, de installatie van goten en regenwatervaten, vallen niet onder de bevoegdheid van de gemeente. Daarom stellen wij voor ze op te nemen in de stedenbouwkundige reglement, de bewoners op de hoogte te brengen en ze subsidies en technische ondersteuning aan te bieden.

Maatregelen zoals de installatie van waterpunten, nevelaars en fontein verbruiken veel water en zijn daarom moeilijk te verzoenen met het zuiniger waterbeheer van de gemeente. Bovendien is er bij warm weer steeds vaker sprake van watertekorten. Daarom stellen wij voor deze maatregelen te beperken tot plaatsen waar een grote concentratie van mensen is.

3. GEZONDHEID EN WELZIJN

Conseil Citoyen
Burgerraad

3. Gezondheid en welzijn

Onze visie

Wij beseffen dat de gevolgen van de klimaatverandering voor de geestelijke en lichamelijke gezondheid veelvuldig zijn: door de verzwakking van kwetsbare personen (ouderen, geïsoleerden, kinderen...), de verspreiding van nieuwe soorten muggen, de verergering van allergieën, astma en andere ademhalingsproblemen, de toename van ziekten die door insecten worden overgebracht, hittestress, angst en depressie...

Daarom benadrukken wij dat bij het inrichten van de openbare ruimte systematisch rekening moet worden gehouden met de gezondheid en het welzijn van de bewoners, alsook met de sociale aspecten van het ontwerp, met name door:

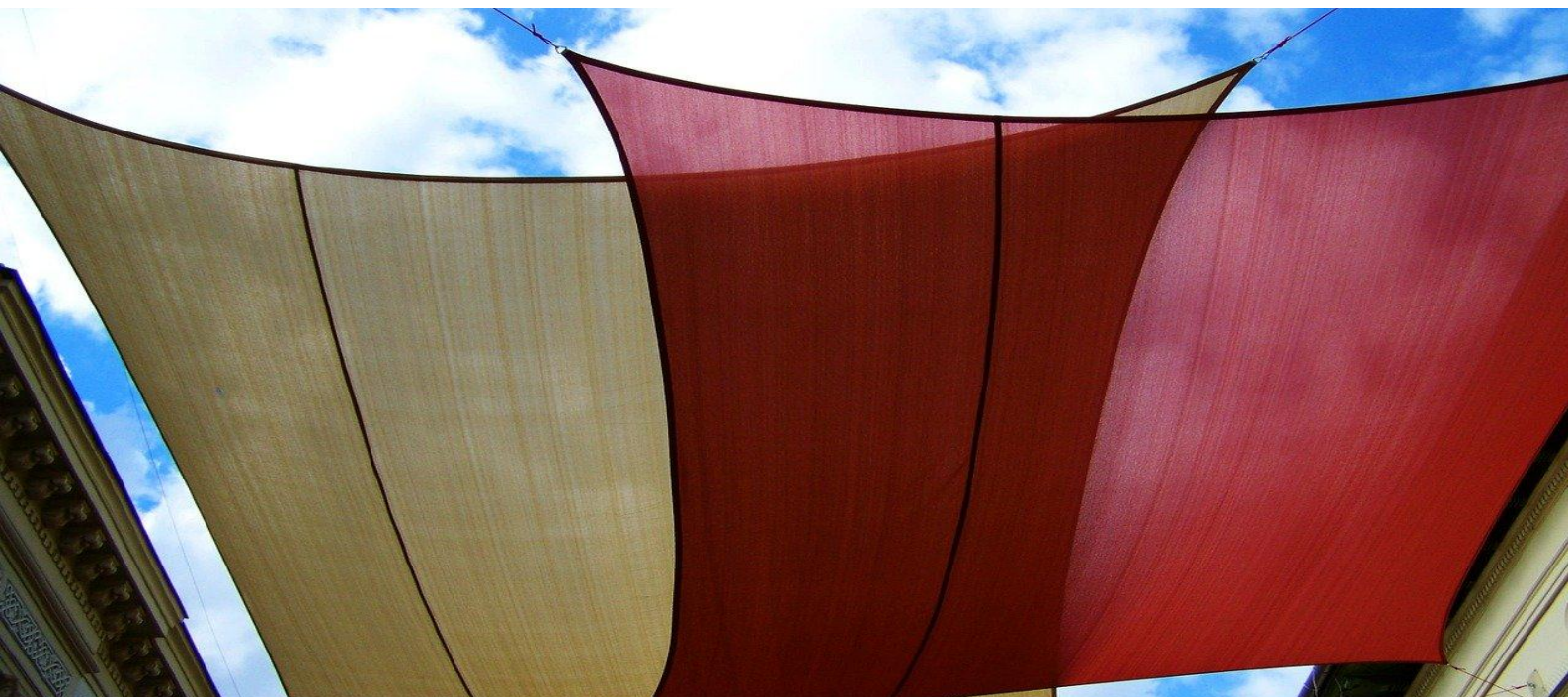
- Ervoor te zorgen dat de ongelijkheden in de gemeente niet worden versterkt;
- Het creëren van gezellige plekken waar iedereen, van alle leeftijden, zich op zijn gemak kan voelen;
- Ervoor zorgen dat (groene, koelte-) plaatsen ook plaatsen zijn van bewustwording en opleiding, informatie, betrokkenheid...

Wij zijn ons ervan bewust dat dit soort voorzieningen duur zijn en veel ruimte in beslag nemen.

Maatregelen voor de openbare ruimte

PRIORITAIRE MAATREGELEN – Wij nodigen de gemeente uit om :

- Een participatieve enquête houden om de beste plaatsen te bepalen voor: schaduwdoeken, banken, speeltuinen, openbare toiletten (naar het voorbeeld van de enquête die in Brussel voor fietspaden is gehouden).
- Het gebruik van de groene ruimten diversifiëren: door bewustmakingsactiviteiten in de parken te organiseren; door de mogelijkheid te bieden om straatfeesten en rommelmarkten te houden in de parken naargelang het weer; door sportmodules toe te voegen (zie de Bempt). De gemeente zou contact kunnen opnemen met de verenigingen om hen hierbij te betrekken.
- Meer banken te installeren in de parken (bv. de Bempt, Wiels,...), daar waar de schaduwdoeken zullen worden geïnstalleerd (zie hieronder), in herbruikbare materialen (bv. houten paletten) en die niet te veel onderhoud vergen; door burgers te betrekken bij de constructie (zie Wikiblocks voor instructies).
- Lichtgekleurde zeilen op te hangen in voetgangerszones om in de zomer koelte-eilanden te creëren^[5], vooral in drukke straten waar de tram niet stoort (bv. Saint Denis of de Van Volxemstraat, Hoogte 100). Dit lijkt ons de verantwoordelijkheid van de gemeente, maar met de hulp van vrijwilligers voor het onderhoud, de opslag in de winter en de installatie^[6]. Een participatief onderzoek zou helpen om de behoeften en de steunpunten vast te stellen. De palen (straatlantaarns...) zouden eventueel gebruikt kunnen worden voor de installatie.

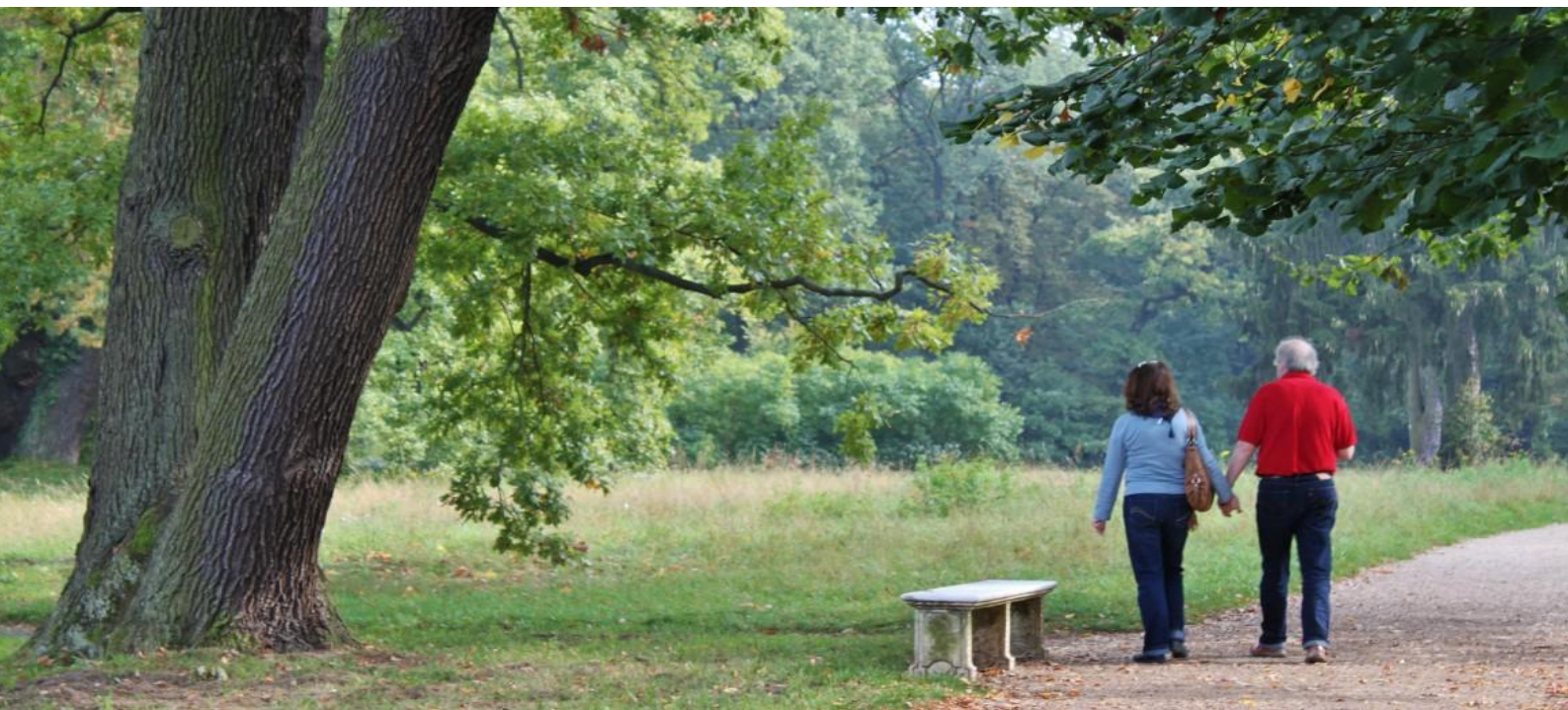

[5] Opmerking: Op lange termijn zou het de bedoeling zijn om houten, met planten begroeide schermen aan te brengen. Aangezien dit tijd kost, stellen wij voor tijdelijke zeilen te plaatsen.

[6] Opmerking: Aangezien de zeilen alleen in de zomer geplaatst zouden worden, zou het onderhoud beperkt blijven.

PRIORITAIRE MAATREGELEN – Wij nodigen de gemeente uit om :

- De grond en gebouwen wit te maken (coatings met hoog albedo), vooral voor nieuwbouw en renovaties, witte (in plaats van rode) fietspaden, en gemeentelijke scholen (en dit ook te adviseren van privé scholen).
- Ervoor te zorgen dat kwetsbare groepen (bejaarden, kinderen, personen met beperkte mobiliteit) terecht kunnen op aangepaste plaatsen (bv. tenten plaatsen bij de Abdij); begeleide wandelingen in groene zones organiseren. De gemeente moet de mensen in kwestie op de hoogte brengen van deze activiteiten en plaatsen. Ook moet worden gezocht naar mensen die hierbij kunnen helpen (b.v. gemeentepersoneel of verenigingen); een alarmsysteem dat mensen die geïsoleerd zijn of hulp nodig hebben waarschuwt voor een komende hittestress^[7]. De gemeente zal toestemming moeten krijgen om de gegevens van deze personen te gebruiken en een follow-up te verrichten bij degenen die niet reageren.
- Speelplaatsen aan te leggen die bedekt zijn met houtkrullen/zand, met houten hutten, in scholen en bij de Abdij, in het Park de Vorst, het Dudenpark (hiervoor moet een aanvraag worden ingediend bij het Gewest)^[8], zodat er zich binnen de 300 meter van elke inwoner een speelplaats bevindt;
- De tuinen van scholen, en van de administratie en sportvoorzieningen (voetbal-, tennis-, basketbalvelden, enz.) open te stellen voor het publiek in het weekend.

[7] Opmerking: Wij beseffen dat dit systeem reeds bestaat, maar het zou moeten worden gekoppeld aan een automatisch communicatiesysteem.

[8] Opmerking: Wij beseffen dat dit aanzienlijke kosten met zich meebrengt, dus stellen wij voor te beginnen met scholen.

Mogelijke oplossingen voor de uitdagingen

Wij zijn ons ervan bewust dat het aanleggen van speelplaatsen prijzig is en veel ruimte in beslag neemt. Daarom stellen wij de gemeente voor voorrang te geven aan de scholen.

De installatie en het onderhoud van een (openlucht) zwembad is zeer duur, zowel financieel als qua waterverbruik. Daarom stellen wij voor om, in plaats daarvan, met het Gewest en de gemeenten, die over een zwembad beschikken, overeen te komen om de toegangsprijs voor bestaande gemeentelijke zwembaden te verlagen.

Toegang verlenen tot scholen en de tuinen van administraties in het weekend houdt een risico van beschadiging in. Wij denken dat toezicht door de gemeentewacht, de oudervereniging en vrijwilligers een goede oplossing zou zijn.

Om de inwoners van Vorst bewust te maken van de nieuwe sportfaciliteiten en om volk aan te trekken, zou de gemeente er activiteiten kunnen organiseren.

Wij zijn ons ervan bewust dat veel van de voorgestelde maatregelen aanzienlijke kosten met zich meebrengen. Daarom stellen wij voor een participatieve financiering in te stellen, haalbaarheidsstudies uit te voeren en de projecten op grond daarvan te prioriteren, publiciteit aan te bieden aan mogelijke sponsors ("Dit park/ deze speeltuin/...werd mede mogelijk gemaakt door ...", en tegelijkertijd transparant te zijn over de genomen besluiten en de kosten daarvan.

Volg de activiteiten van de Vorstse Burgerraad op www.1190.co

Geproduceerd door Dreamocracy voor de Vorstse Burgerraad.

Alle foto's zijn vrij van rechten.

Indien u opmerkingen heeft over de inhoud of vragen, kunt u ons schrijven:
info@dreamocracy.eu

Te Brussel, 20 november 2021

**Conseil Citoyen
Burgerraad**

**Volg de actualiteit van de
Vorstse Burgerraad op:
www.1190.co**